

S. : Sayısı 93 e ek

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 45 inci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası (1/306)

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 38

Esas No. 1/306

5 - V - 1936

Yüksek Reisliğe

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 45 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Millî Müdafaa vekâletince hazırlanıp Başvekâletten Yüksek Meclise gönderilen kanun lâyihası Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenlerince incelendikten sonra tanzim ettikleri mazbatalarla fıkra üzerinde yaptıkları değişiklikler Umumî Heyete sunulmuş ve 24 - I - 1936 tarihinde Meclisin otuz birinci toplantısında müzakere olunurken encümenin isteğiyle lâyiha Adliye encümenine havale buyurulmakla adı geçen mazbatalarla Hükümet teklifi ve Millî Müdafaa ve Maliye encümenlerinin tadilleri tetkik ve icabı görüldü.

Şehiden vefat edenler hakkında tekaüd kanununun 45 nci maddesine bir hüküm konması lüzumu encümence de muvafık görülmüş ve ancak şehitliğin vukuu keyfiyetinin Millî Müdafaa vekâletince tesbit edilmesi yolunda Hükümetçe tanzim edilip en son lâyihayı tetkik eden Bütçe encümeninin de kabul ettiği hüküm, ölümün tesbiti kanunu medeniye göre şahsî hükümlere taallük etmesine ve bununla nüfus kütüklerinde vukuat yürütülmesi ve ölünün karısının evlenebilmesi ve kanunî mirasçılarının anlaşılması bakımlarından mahkemelerden alacak ilâm veya niza ve husumet olmayan hallerde kanunî salâhiyeti itibarile terekeye el koyan sulh mahkemesinden istihsal edilecek vesikalarla tesbiti lâzmeden olmakla beraber ölümün vukuu şekline dair bu ilâm veya vesikalarda gösterilmiş bulunan şehitlik kaydine dayanarak tekaüd kanununa göre maaş tahsisi talebinde buluna-

cakların bu talepleri ölümün vukuu şekline göre resmî kayıtlara aykırı olduğu takdirde Hazine-nin ilâm veya vesikada şehitlik kaydinin mevcut olmasile mutlak surette mükayyet tutulması doğru olamayacağından maddeye eklenecek fıkranın her iki lüzumu telif eder şekilde olması munasip görülmüştür.

Verasete aid bir ilâm Hazine, taraflardan biri vaziyetinde bulunarak kendi muvacehesinde cereyan etmiş bir muhakeme neticesinde verilmiş olmadıkça Hazineyi ilzam edemeyeceği şüphesizdir.

Veraset vesikaları ise; niza ve muhasama olmadan istihsal edildiğinden bunların aksini iddia etmek her zaman mümkün bulunmakla maaş tahsisi işlerinde bu vesikalar Hazineyi bir mecburiyete sokabilecek kıymette değildirlir. Encümende yapılan müzakere sırasında bazı aza, maaş tahsisini isteyenlerin şehitlik iddiaları Hükümetçe kabul edilmiyerek reddedilirse redde dair karar idarî mahiyette bulunduğundan bu karardan kendi haklarının ihlâl edildiğini iddia edenlerin Hükümet aleyhine Devlet şûrasında idarî dava açmak hakları olacağından böyle bir fıkra kanuna ilâve edilmesi bile alâkalıların mahkemeden alacakları ilâm veya vesikalarla istedikleri surette maaş tahsisine Hazineyi mecbur edemeyecekleri dermeyeran edilmiş ve ancak tatbikatta mahkemelerden alınan ilâm veya vesikaların Hazineyi ilzam edemeyeceğini tevzih etmek üzere maddeye bu mütalea dairesinde bir fıkra eklenmesi teklif edilmiştir.

Halbuki encümen ekseriyetince; yukarıda

söylenildiği gibi ölüm keyfiyetinin mahkemelerden alacak ilâm veya vesikalarla tesbiti bir çok bakımdan zarurî bulunduğundan bu ilâm veya vesikanın muhtevası itibarile şehitlik keyfiyetinin resmî kayıtlara göre hakikate uygun olmadığı takdirde ilâm veya vesikadaki şehitliğe müteallik hüküm ve kararın iptalini talep ve davaya Hazinenin salâhiyetli olduğu yolunda adı geçen kanunun 45 nci maddesine bir hüküm konması musip görülmüş ve bu şekilde fıkra tertip olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
Çorum	Kocaeli	Trabzon
Münir Çağıl	Salâh Yargı	R. Karadeniz
Antalya	Bursa	Konya
T. N. Arıcan	Atıf Akgüç	R. Türel
Erzurum		Bursa
Mazbatada izah olunan		S. Ferid Talay
akalliyet reyindeyim		Antalya
Fuad Sirmen		Numan Aksoy

ADLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun
45 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair
kanun lâyihası*

MADDE 1 — 1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 45 nci maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir:

« Şehid olarak öldüğü iddia olunan kimse-lerin maaşa müstahik mirasçıları tarafından maaş tahsisi talebile vaki olacak müracaatlarında mahkemelerden aldıkları veraset vesikalarile Hazine muvacehesinde olmayarak yapılmış muhakeme neticesinde aldıkları ilâm-

larda gösterilmiş olan şehitlik keyfiyeti resmî kayıtlara göre hakikate uygun değilse Hazine, bu vesika veya ilâmdaki ölümün şehiden vukuuna dair olan hüküm ve kararın iptalini o mahkemeden talep ve davaya salâhiyetlidir ».

MADDE 2 — Hükûmetin teklifi aynen.

MADDE 3 — Hükûmetin teklifi aynen.

